

บทความการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ

Factors that Influence Stress at Work of Non-Commissioned officers in Wing 4 Royal Thai Air Force

กรกช เรืองจวง

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและระดับปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ และ 2) การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัย เพศ อายุ สถานภาพ ตำแหน่งงาน รายได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ ส่วนใหญ่เป็นเพศชายช่วงอายุ 21 – 30 ปี สถานภาพสมรส ส่วนใหญ่มียศชั้นจ่าอากาศเอก มีมีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$) เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านบทบาทหน้าที่ในองค์กรและการพัฒนาทางอาชีพการงาน ($\bar{X}=3.97$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ($\bar{X}=3.96$) ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตทำงานและชีวิตส่วนตัว ($\bar{X}=3.93$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านลักษณะงานและลักษณะองค์กร ($\bar{X}=3.93$) ตามลำดับ

ABSTRACT

The purpose of the research were: 1) To study the personal characteristics and the level of factors that influence stress at work of non-commissioned officers in Wing 4 Royal Thai Air Force. 2) to compare between factors that influence stress at

work of non-commissioned officers in wing 4 Royal Thai separated into the categories of gender, age, marital status, job position and income.

The sample used for this research consisted of 300 non-commissioned officers in wing 4 Royal Thai Air force. Data was collected using questionnaires with a 5-point rating scale. The statistical tools used to analyze the data were the frequency distribution, percentage, average mean, and the standard deviation.

The results showed that most of the respondents were married males aged between 21-30 holding a rank of Sergeant and have an income of 10,000-15,000 baht. Overall, the factors that influence stress at work of non-commissioned officers in wing 4 Royal Thai Air Force had a high level of influence ($x = 3.95$). When considering each factor separately, it was found that the factor with the highest average was “Roles in the organization and career advancement” ($x = 3.97$) followed by “Interpersonal Relations” ($x = 3.96$), “balance between work and private life” ($x = 3.93$) and finally “Type of job and organization” at the lowest average ($x = 3.93$)

ภูมิหลัง

ความเครียดอันเกิดจากการประกอบอาชีพหรือการทำงานหากปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขที่ถูกต้องแล้วอาจก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นอุบัติเหตุในการทำงาน สุขภาพร่างกายและจิตใจ หรือแม้แต่ผลการทำงานที่ลดน้อยลงซึ่งความเครียดเป็นต้นเหตุนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และพฤติกรรม ล้วนส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต และประสิทธิภาพในการทำงานของคุณคคลอย่างยิ่ง ซึ่งปัญหาด้านสุขภาพจิตชนิดหนึ่งและเกิดขึ้นได้ทุกคน และทุกคนย่อมต้องเคยผ่านความเครียดมาไม่มากก็น้อย หากความเครียดอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อยถึงระดับปานกลาง จะส่งผลดีให้กับบุคคลกระทำสิ่งต่างๆ อย่างกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่น อดวียะต่างๆ ในร่างกายได้มีโอกาสรับมือความเครียดที่เกิดขึ้น รู้สึกเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเองเมื่อทำงานที่ทำประสบผลสำเร็จในทางตรงกันข้ามถ้าหากความเครียดอยู่ในระดับมากจะส่งผลเสียต่อร่างกายและจิตใจ โดยอาจแสดงออกในรูปของอาการเจ็บป่วยต่างๆ บางครั้งไม่สามารถทราบได้ว่าอาการลักษณะอย่างไรเป็นผลพวงมาจากความเครียด ถ้าหากไม่สามารถกำจัดความเครียดได้โดยเร็วหรือไม่สามารถแก้ปัญหาได้ อาจนำไปสู่การเจ็บป่วยทางจิตที่รุนแรง เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวต่อเพื่อนร่วมงาน และขาดงานบ่อยๆ ได้ ในขณะที่เดียวกันหากมีความเครียดน้อยเกินไป บุคคลนั้นก็อาจกลายเป็นคนที่เฉื่อยชาในการทำงาน ไม่เกิดการพัฒนาได้ (กรมสุขภาพจิต, 2548)

การที่บุคคลทำงานให้กับองค์กรได้ดีมาน้อยเพียงใดนั้น ล้วนมีปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย ทั้งในปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ซึ่งปัจจัยด้านลักษณะงาน ด้านบทบาทหน้าที่ ด้านสัมพันธภาพในที่ทำงาน ด้านโครงสร้างและบรรยากาศองค์กร และด้านความสำเร็จและความก้าวหน้าในอาชีพ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้บุคลากรในองค์กรเกิดความเครียด เนื่องจากบุคคลย่อมตั้งความหวังและความตั้งใจในการทำงานไว้ในระดับหนึ่ง แต่ถ้าองค์กรไม่สนับสนุน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จดังที่มุ่งหวังไว้ ย่อมเกิดความผิดหวัง ไม่พึงพอใจในงาน เกิดความกดดันภายในจิตใจ จนกลายเป็นความเครียดได้ และถ้าไม่ได้รับการแก้ไขก็จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความเหนื่อยหน่าย ท้อแท้ ขาดแรงจูงใจในการทำงาน หรือทำงานด้วยคุณภาพ และหาทางหลีกเลี่ยงงานด้วยวิธีการต่างๆ จนในที่สุดถึงขั้นลาออกจางาน (สุภาพรณ โคตรจรัส อังใน นริศรา วงศ์เลย, 2551)

การที่หน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ จะทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการที่ได้ดีมาน้อยเพียงใดนั้น นอกจากจะมีการบริหารจัดการที่ดีแล้ว องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ บุคลากร ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารงานในองค์กรเป็นอย่างมาก และบุคลากรที่สำคัญที่สุดของหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ ในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานและการบริหารงานของคณะผู้บริหารองค์การบริหารหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ ให้มีประสิทธิภาพ คือ “พนักงาน” ปัจจุบันหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ ถ้าหากนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ มีความเครียดในระดับสูงและเรื้อรังเป็นระยะเวลานานจะกระทบถึงประสิทธิภาพในการทำงาน การขาดงาน เกิดความผิดพลาดในการทำงาน อุบัติเหตุในการทำงาน ปริมาณงานน้อยลง ความตั้งใจในการทำงานลดลง มีความคิดจะออกจางานหรือย้ายเปลี่ยนงานอยู่เสมอ ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากลักษณะงานที่ปฏิบัติ การบริหารจัดการระบบการทำงานของฝ่ายบริหาร ความก้าวหน้าและความมั่นคงในอาชีพ บรรยากาศในการทำงานภายในองค์กร ปัจจัยดังกล่าวอาจเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดและเป็นอันตรายต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตได้ (บวร สงค์ศิริ และคนอื่นๆ, 2540) ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนายทหารชั้นประทวนและส่งผลถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวมของกองบิน 4 ทหารอากาศด้วย

จากปัญหาดังกล่าว ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้ที่รับราชการปฏิบัติงานในหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ เห็นว่าเป็นงานอีกอาชีพหนึ่งที่มีความกดดันและมีแนวโน้มที่จะเกิดความเครียดในการทำงานได้ง่าย ทำให้สนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ ขึ้น เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานและนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อลดความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ส่งผลให้บุคลากรขององค์กร

บริหารส่วนตำบลมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ประชาชนผู้รับบริการและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและระดับปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ
2. เพื่อศึกษาการเปรียบปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ จำแนกตามปัจจัย เพศ อายุ สถานภาพ ชั้นยศ รายได้ต่อเดือน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ทำการศึกษารอบคลุมในเขตนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ จำนวน 700 นาย
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยการใช้สูตรการคำนวณ ของยามาเน่ (Yamane, 1970) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95% วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Sampling) จำนวน 300 นาย
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ ได้ทำการศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แนวปฏิบัติ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยศึกษาแนวคิดแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับตัวแปรเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ
4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย ในศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ มีกรอบระยะเวลาในการวิจัย ช่วงเดือน มีนาคม 2560 ถึง พฤษภาคม 2560

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยใช้ Likert's scale เป็นมาตรวัด ลักษณะของข้อความที่ใช้มีลักษณะเชิงบวก มีเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	หมายถึง มีระดับความเครียด มากที่สุด
4	หมายถึง มีระดับความเครียด มาก
3	หมายถึง มีระดับความเครียด ปานกลาง
2	หมายถึง มีระดับความเครียด น้อย
1	หมายถึง มีระดับความเครียด น้อยที่สุด

สามารถคำนวณอันตรภาคชั้นจากสูตร ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= (5 - 1)/5 \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างแบ่งระดับความคิดเห็นของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ ออกเป็น 5 ระดับคือ

4.21 - 5.00	หมายถึง มีความเครียดอยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20	หมายถึง มีความเครียดอยู่ในระดับมาก
2.61 - 3.40	หมายถึง มีความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	หมายถึง มีความเครียดอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.80	หมายถึง มีความเครียดอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ที่มา : ปรับปรุงจาก ตำรงค์ วัฒนา และคณะ (2546 : 65)

ตอนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ มีลักษณะแบบสอบถามปลายเปิด (Opened End) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ และศึกษาข้อมูลจากหนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ บทความ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดขอบเขตและหัวข้อของข้อคำถาม โดยงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปรจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ จากตัวแปรปัจจัยต่างๆ เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ

4. สร้างแบบสอบถามที่ให้ครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาและปัจจัยที่ต้องการศึกษาให้สอดคล้องและครอบคลุมกับนิยามศัพท์เฉพาะ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

5. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไข

6. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

7. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงและสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และตรวจแก้สำนวนภาษา ทดสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of item-Objective Congruence: IOC) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC เฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปนำไปเป็นข้อคำถาม ซึ่งค่า IOC ของข้อคำถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้มีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

8. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา และตรวจสอบแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขและปรับปรุงอีกครั้ง

9. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรสายสนับสนุนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

10. นำแบบสอบถามจากการทดลองใช้ไปหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการคำนวณหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-total correlation) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่ค่าอำนาจจำแนกที่มีนัยสำคัญทางสถิติ และนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของ

แบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค ได้ผลการวิเคราะห์ได้ค่าแอลฟา เฉลี่ย เท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ ผู้วิจัย ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย นายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จำนวน 300 คน
2. นำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์จากนั้นจึงนำไปบันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผล

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - 1.1 เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 93.00 และเป็นเพศหญิงจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 ตามลำดับ
 - 1.2 อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 21 – 30 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 44.33 รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 27.67 อายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 19.67 และอายุ 18 - 20 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.33 ตามลำดับ
 - 1.3 สถานภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 42.67 รองลงมาคือ หย่าร้าง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 22.67 โสด จำนวน 66 คน คิดเป็น ร้อยละ 22.00 และ อื่นๆ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 12.67 ตามลำดับ
 - 1.4 ชั้นยศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มียศชั้นจ่าอากาศเอก จำนวน 80 นาย คิดเป็นร้อยละ 26.66 รองลงมาคือ ยศชั้นพันจ่าอากาศเอก จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 25.02 ยศชั้นพันจ่าอากาศโท จำนวน 52 นาย คิดเป็นร้อยละ 17.33 และ ยศชั้นพันจ่าอากาศตรี จำนวน 37 นาย คิดเป็นร้อยละ 12.33 ยศชั้นจ่าอากาศโท จำนวน 32 นาย คิดเป็นร้อยละ 10.66 และยศชั้นจ่าอากาศตรี จำนวน 24 นาย คิดเป็นร้อยละ 8.00 ตามลำดับ
 - 1.5 รายได้ต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 38.66 รองลงมา คือ 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 รายได้ต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 และ 25,001 บาทขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.34 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ

ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านบทบาทหน้าที่ในองค์กรและการพัฒนาทางอาชีพการงาน ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 3.96$) ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตทำงานและชีวิตส่วนตัว ($\bar{X} = 3.93$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านลักษณะงานและลักษณะองค์กร ($\bar{X} = 3.93$) ตามลำดับ

2.1 ด้านลักษณะงานและลักษณะองค์กร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ ด้านลักษณะงานและลักษณะองค์กร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานและความมีอิสระทางความคิดและการตัดสินใจในการทำงาน ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมา ได้แก่ สภาพแวดล้อม บรรยากาศขณะทำงานไม่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.91$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน ($\bar{X} = 3.88$) ตามลำดับ

2.2 ด้านบทบาทหน้าที่ในองค์กรและการพัฒนาทางอาชีพการงาน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ ด้านบทบาทหน้าที่ในองค์กรและการพัฒนาทางอาชีพการงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ความก้าวหน้าในการทำงานเชิงซ้ำ ($\bar{X} = 4.05$) รองลงมาได้แก่ บทบาทหน้าที่ที่ทำอยู่ขาดความเจริญก้าวหน้า ไม่ได้รับความสำคัญ ($\bar{X} = 4.02$) การกระจายงานไม่สม่ำเสมอและทั่วถึง ($\bar{X} = 3.94$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ โอกาสได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนาและศึกษาดูงาน ($\bar{X} = 3.90$) ตามลำดับ

2.3 ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บุคลากรทุกคนขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยงานทั้งด้านสถานที่และการให้บริการ ($\bar{X} = 4.05$) รองลงมา ได้แก่ ทีมงานมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.03$) ขาดการส่งเสริมและกำลังใจในการทำงานจากหัวหน้าและเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.00$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ

2.4 ด้านปัจจัยเกี่ยวกับความสมดุลระหว่างชีวิตทำงานและชีวิตส่วนตัว พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ ด้าน

ปัจจัยเกี่ยวกับความสมดุลระหว่างชีวิตทำงานและชีวิตส่วนตัว โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บ่อยครั้งที่ท่านต้องทำงานที่ได้รับมอบหมาย นอกเวลางาน ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมา คือ การทำงานของท่านไม่เป็นอุปสรรคต่อการพักผ่อน ($\bar{X} = 4.03$) ท่านสามารถแบ่งเวลาในการทำงาน เวลาส่วนตัว เวลาครอบครัวและสังคมได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.93$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ความคิดในการทำงานของท่านขัดแย้งกับแนวทางขององค์กร ($\bar{X} = 3.83$) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ

3.1 จำแนกตามเพศ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ จำแนกตามเพศโดยภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการทำงานสูงกว่าเพศชาย

3.2 จำแนกตามอายุ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.4 ชั้นยศ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ จำแนกตามจำแนกตาม ชั้นยศ โดยภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.5 รายได้ต่อเดือน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ จำแนกตามรายได้ โดยภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พิจารณารายด้านพบว่า ด้านปัจจัยเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในองค์กรและการพัฒนาทางอาชีพการงานมีความแตกต่างกัน จึงได้ทดสอบรายคู่ด้วยเชฟเฟ่ ดังตารางที่ 17

อภิปรายผล

ด้านลักษณะงานและลักษณะองค์การ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานและความมีอิสระทางความคิดและการตัดสินใจในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ซึ่งสอดคล้องกับ จารุวรรณ หาดหมั่นต์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางด้านความเครียดที่มีผลต่อพฤติกรรมการทำงานของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาด้านความเครียดในปัจจัยต่างๆ ของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยทางด้านความเครียดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และปัจจัยทางด้านความเครียดเกี่ยวกับองค์การมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครในด้านการเพิ่มผลผลิต ด้านการขาดงาน ด้านการออกจากงาน และด้านความพึงพอใจในงาน อย่างมีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ด้านบทบาทหน้าที่ในองค์การและการพัฒนาทางอาชีพการงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ความก้าวหน้าในการทำงานเชิงซ้ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 ซึ่งสอดคล้องกับ Hellriegel, Slocum and Woodman (1998) ที่กล่าวว่า ในช่วงเริ่มต้นของอาชีพนั้นพนักงานมีโอกาสได้รับรางวัลจากการทำงานได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้นได้รับ โอกาสในการศึกษาหรือฝึกอบรมพัฒนาทักษะต่างๆ และได้รับการเลื่อนตำแหน่งแต่ เมื่อเวลาผ่านไปโอกาสต่างๆ เหล่านี้มักจะลดน้อยถอยลงสภาพการณ์ดังกล่าวอาจมีส่วนบั่นทอนความพยายามและอาจกลายเป็นสาเหตุสำคัญของความเครียดจากการทำงานได้และปัจจุบันกระแสความเปลี่ยนแปลง องค์กร การลดขนาดขององค์กรนั้นมีผลกระทบกระเทือนต่ออาชีพ เมื่องานมีการเปลี่ยนแปลง พนักงานส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงความไม่มั่นคงของตำแหน่งที่ดำรงอยู่อาจเกิดการยุบหรือยกเลิกเป็นสาเหตุที่ทำให้พนักงานเครียดมากขึ้นจึง ต้องการพัฒนาตนเองให้สามารถทำงานได้

ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บุคลากรทุกคนขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยงานทั้งด้านสถานที่และการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.05 ซึ่งสอดคล้องกับสิริพร เลี้ยว กิตติกุล (2545) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยในการทำงานการเผชิญปัญหาและความ เครียดของบุคลากรระดับปฏิบัติการ: ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยในด้านการงานด้านตัวงาน ด้านบทบาทหน้าที่ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในการปฏิบัติงาน ด้านความสำเร็จและความก้าวหน้าในงาน และด้านโครงสร้างและบรรยากาศขององค์กรมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดของบุคลากร กล่าวคือ ถ้าปัจจัยในการทำงานดีจะส่งผลให้บุคลากรมีความเครียดน้อย ถ้าปัจจัยในการทำงานไม่ดีจะส่งผลให้บุคลากรมีความเครียดมาก

ด้านปัจจัยเกี่ยวกับความสมดุลระหว่างชีวิตทำงานและชีวิตส่วนตัว โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บ่อยครั้งที่ท่านต้องทำงานที่ได้รับมอบหมาย นอกเวลางาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ซึ่งสอดคล้องกับ Cooper, et al. (2001) ที่กล่าวว่า งานที่ไม่เหมาะสมกับความสามารถและความถนัด งานที่หนักเกินและมีความยุ่งยากซับซ้อน งานที่มีความกดดันและต้องการความรับผิดชอบสูง และภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมีระยะเวลาจำกัดหรือเสียดายเข้ามากดดันเงื่อนไขดังกล่าวย่อมมีส่วนทำให้เกิดความเครียดให้เกิดขึ้นได้หรือการทำงานมากกว่า 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งส่งผลเสียในด้าน สุขภาพและเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความเครียด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านลักษณะงานและลักษณะองค์การ ควรมีมาตรการเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานให้กับนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ ที่มีความเสี่ยงในการทำงาน

1.2 ด้านบทบาทหน้าที่ในองค์การและการพัฒนาทางอาชีพการงาน พนักงานควรโอกาสได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนาและศึกษาดูงาน

1.3 ด้านสัมพันธภาพระหว่างนายทหารชั้นประทวนกองบิน 4 ทหารอากาศ หัวหน้างานหรือผู้บังคับบัญชาควรให้การสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาให้ได้รับความเจริญก้าวหน้า

1.4 ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตทำงานและชีวิตส่วนตัวองค์กรควรมีมาตรการในการทำงานที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตครอบครัว

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระดับความเครียดในการปฏิบัติงานนายทหารชั้นประทวนหน่วยงานกองบิน 4 กองทัพอากาศ อื่นๆ ทั้งหมด เพื่อให้เป็นภาพรวมของประเทศ

2.2 ควรมีการศึกษาความเครียดที่มีสาเหตุจากปัจจัยในการทำงานในกลุ่มวิชาชีพอื่น และใช้แบบประเมินความเครียดแบบอื่น ๆ